

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus I. An, quæ, & quot processiones in Divinis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

DISPUTATIO XXI.

DE

Divinis processionibus.

Ad q. 27.

Præmissis in priori disputatione præliminaribus, nunc ad ipsius SS. Mysteriorum particularem expositionem progredimur; & quia Divinæ Personæ constituuntur relationibus; relationes vero fundantur in processionibus; ideo cum S. D. primò de processionibus, deinde de relationibus, disputabimus.

ARTICULUS I.

An, quæ, & quot sint processionibus in Divinis?

SUMMARIUM.

1. Processio quid nominis?
2. Veritas Catholica de existentia processionum.
3. Ratio illarum.
4. Numerus processionum.
5. Quo sensu in Divinis sit Ens ab alio?
6. Nulla sequitur dependentia in persona procedente.
7. Disparitas de visione beatifica.
8. In Divinis non datur causa, aliud, alter, principium: datur alius, & principium.

§. I.

Existentia & numerus processionum.

Processionis nomine intelligimus emanationem, live originem unius ab alio tanquam principio producente, quæ considerata ex parte termini procedentis est & dicitur processio passiva, ex parte vero principii producentis est & dicitur processio activa. Quòd si terminus productus sit extraneus producenti, vocatur processio transiens & ad extra; quo modo transeunt à DEO procedunt omnes effectus creati. Si sit intra producentem, vocatur processio immanens, & ad intra, de qua agitur in præsentibus.

Est imprimis fide certum, dari in DEO reales processionibus, ita pronuntiantem Symbolo Nicæno, de Filio quidem per illa verba: *DEUM de DEO, lumen de lumine, &c.* ac de Spiritu S. *Qui ex Patre Filioque procedit.* In symbolo quoque Athanasii dicitur: *Filius à Patre solo est, non non factus, nec creatus, sed genitus, Spiritus S. à Patre & Filio, non factus, nec creatus, nec genitus, sed procedens.* Constat ex sacro textu, ubi de seipso & secunda Persona Christus Jo. 3. *Ego ex DEO processi.* Et Joa. 16. *Exivi à Patre & veni in mundum.* De Spiritu S. autem Jo. 15. *Spiritus Veritatis, qui à Patre procedit.* Quæ verba de processione ad intra, non de extranea processione effectus à sua causa (ut in piè interpretatur Arius) accipienda esse docent alia Script. verba, quibus Filii cum Patre consubstantialitas asseritur: ut Jo. 10. *Ego & Pater unum sumus.* Jo. 14. *Non creditis, quia ego in Patre, & Pater in me est?* Atque ita definitum habetur verbis ejusdem Symboli Nicæni.

Ratio quoque est primò. Datur ex fide Trinitas Personarum, inter se realiter distinctarum:

ergo etiam datur processio realis. Consequentia probatur. Nisi daretur oppositio relativa, non daretur realis distinctio Personarum; sed nisi daretur realis processio, non daretur realis distinctio Personarum: ergo. Major constat ex receptissimo axioma Doctorum Catholicorum, quòd in Divinis nulla est realis distinctio, ubi non obviat relationis oppositio. Minor etiam est certa: quia relationes Divinæ fundantur in origine & processione unius ab altera.

Secundò. Processiones intelligibiles & immanentes depurari possunt ab omni imperfectione; atque juxta Catholicum dogma cum intima communicatione essentia & consubstantialitate conjunctæ, in DEO arguunt infinitam perfectionem fecunditatis: ergo sunt admittende in DEO.

Ceterùm ex his ipsis Scripturæ locis de numero processionum constare potest. Tot nimirum sunt processionibus passivæ, quot sunt termini & Personæ procedentes; sed plures personæ procedentes ex memoratis Scripturæ locis non sunt, quam duæ, Verbum videlicet & Spiritus S. ergo neque plures sunt processionibus passivæ. Cùmque processionibus passivis respondeant processionibus activæ; quemadmodum cuilibet termino producto respondet principium producens, totidem quoque sunt processionibus activæ.

Præterea tot sunt processionibus activæ, quot sunt actus immanentes, quibus aliquis terminus ad intra produci potest: sed actus immanentes sunt tantum duo; actus videlicet intelligendi & volendi: quorum ille ut affectus notione & relatione paternitatis, vocatur *dictio*; iste vero ut affectus relatione Spiratoris vocatur *Spiratio*: ergo. Unde S. D. hic a. 5. *processiones in Divinis, inquit, accipi non possunt, nisi secundum actiones, quæ in agente manent, hujusmodi autem actiones in natura intellectuali non sunt nisi duæ, scilicet intelligere, & velle, &c. Relinquitur igitur, quòd nulla alia processio possit esse in DEO, nisi Verbi & amoris.*

§. II.

Objectiones & corollaria.

Obje. primò. Si daretur in DEO processiones, in DEO daretur ens ab alio: sed hoc repugnat: ergo & prius, sequela constat, quia Filius

lius est à Patre : Spiritus S. ab utroque minor quoque est certa, quia esse à se pertinet ad constitutionem & distinctionem Divinitatis ab omni creatura.

Respondeo, distinguendo sequelam in DEO daretur ens ab alio, ut terminus ad intra productus in identitatem naturæ, concedo: ut effectus ad extra causatus à principio efficiente, nego. item: ens ab alio, ut à principio originis, concedo, ut à causa, nego. & ad probationem minoris Respondeo. Ad constitutum Divinitatis pertinere rationem entis à se & principii improducti, ut excludentis omne principium causativum vel effectivum; sic enim dicit perfectitatem independentiæ à principio efficiente & causante, non verò ut excludentis omne principium ad intra producens.

Objic. 2. Procedens dependet à producente; sed implicat dependentiam in Divinis: ergo & processio. Major probatur. quod accipit esse ab alio, dependet ab illo, estque naturâ posterius; sed procedens accipit esse à producente: ergo.

Confirmatur. Intelligentia alicujus ad essendum importat dependentiam ab illo in essendo; sed persona procedens indiget ad essendum personâ producente; ergo dependet ab illa.

Respondeo negando maj. cujus probationem distinguo. quod accipit esse ab alio contingenter, distinctâ naturâ & per modum effectûs, dependet ab illo estque naturâ posterius, concedo, quod accipit esse necessariò, ut non potuerit non esse, ejusdem naturæ, & per modum puri termini intrinseci, nego maj. sicque distinctâ minore, nego consequentiam. Ad confirmationem distinguo minorem, indiget personâ producente, si potuit non esse ab illa, concedo. Si non potuit non esse ab illa, nego: ut enim docet S. D. q. 10. de pot. 2. 1. ad 1. 3. esse ab alio recipere, tunc solùm significat indigentiam, quando recipiens aliquando non fuit, vel saltem potuit non esse in recepisse.

Cùm ergo persona procedens semper & necessariò fuerit in recepisse, sive in receptione esse Divini, nulla ex hoc indigentia, sed infinita perfectio Divinæ facultatis & communicabilitatis arguitur, indicata II 66. *Nunquid ego, qui alios parere facio, ipse non pariam? &c.* Neque

urget, quòd Philosophus 9. Metaphys. dicit, *quod actio immanens non habet terminum.* Elio enim, quod illum non habet exigitivè, quemadmodum actio transiens; habet tamen permittivè, ut patet in verbo creato, quod juxta Thomisticam doctrinam ab ipsa cognitione producitur.

Objic. 3. Beati non formant Verbum mentis in beatifica visione: ergo neque Pater æternus in sui comprehensiva & beatifica cognitione producit Verbum distinctum.

Respondeo negando consequentiam & partem, quia ne detur in visione beatifica creata species & verbum quidditative representans Divinam essentiam, facit nimia improprio entis creati & increati in esse intelligibili; est autem summa proportio, inò identitas & communicatio naturæ inter personam producentem, & procedentem; & insuper infinita facultas ex parte producentis.

Colliges ex dictis, dari in Divinis rationem principii; non dari rationem cause; causa enim in effectu importat alicetatem, novitatèque substantiæ, & dependentiam alicujus ab altero (ut habet S. D. hic q. 33. a. 1.) dicitur enim causa, *que per se insuit esse in aliud*, seu, *qua dat esse alteri.* Porro *ly aliud*, (nisi addas terminum restringentem; V. G. *aliud suppositum*) sonat diversitatem essentia, sicut etiam *ly alter*: idèòque licet in Divinis sit alius, conformiter ad illud Athanasii: *alia est enim Persona Patris, alia Filii, &c.* alius enim plus non significat, quàm distinctionem Personæ) non tamen *aliud* in neutro genere Theologi in Divinis admittit ob dictam rationem. Econtrâ principium, ut inquit S. D. hic q. 33. a. 1. nihil aliud significat, quàm id à quo aliud procedit; unde nullam importat alicetatem aut novitatem essentia, neque necessitatio terminum productum à se in esse dependentem facit. Nomen tamen *principium* (ut habet ibidem S. D.) ob quoddam subjectionem & minorationem quandam significat, Personis procedentibus non tribuitur. Et hæc de modo loquendi, debemus enim, sic rectè Derkennis, in hac materia non tantum rectè sentire, sed etiam rectè loqui. De quo latèrius plura.

ARTICULUS II.

Quid, & quales sint Divina processiones?

SUMMARIUM.

1. Afferitur processionibus ratio actionis.
2. Probatur ex natura actionis & termini producti.
3. Amoventur imperfectiones.
4. Non ideo terminus productus dicendus est agi.
5. Disparitas à relatione creata.
6. Controversia de distinctione virtuali actuum rationalium ab essentialibus.
7. Sententia Scotistica affirmans distinctionem adæquatam.
8. Sententia Thomistica tantum admittens distinctionem inadæquatam.
9. Respondetur ad fundamenta Scotistarum.
10. Processiones activæ cum relationibus principiorum identificantur inadæquate.
11. Actus notionalis ab essentiali distinguitur et includens ab incluso.
12. Inutilis divisio intellectûs & voluntatis in partem & producentem.

§. I.

An processio sit veri nominis actio?

Dubium in primis est, utrum Divinæ Personæ per veram quandam actionem productivam procedant, ut adeo processio activa sit veri nominis actio: vel utrum per simplicem & puram emanationem resultent, quâ ratione proprietates ex essentia, & relatio ex fundamento resultat?

Dicetur.